

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

โรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม*

THE DEVELOPMENT GUIDELINE FOR DESIRED CHARACTERISTICS
OF STUDENT AT AMNUAYWIT NAKHON PATHOM SCHOOLวิโรจน์ สุรสาคกร^{1*}, ฐิตาภรณ์ เพ็งหนู¹, ชญานันท์ นกัทธิธราไชย¹, สมใจ เดชบำรุง²

Wirot Surasakhon, Thidaporn Pengnoo, Chayanun Napatthirachanchai, Somchail Dejbamrung

¹นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar, Thailand

²มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Southeast Asia University, Thailand

*Corresponding author E-mail: wrslocal9@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม จำนวน 173 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม จำนวน 25 คน และผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประเด็นการสนทนากลุ่ม และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ด้าน ได้แก่ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านมีจิตสาธารณะ ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านรักความเป็นไทย และด้านมีวินัย และอยู่ใน ระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน 2) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม พบว่า โรงเรียนควรจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม เพื่อปลูกฝังและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ทั้ง 8 ประการ ให้แก่ผู้เรียน และบูรณาการเนื้อหาสาระเรื่องราวเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ทั้ง 8 ประการ ในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, คุณลักษณะอันพึงประสงค์, ผู้เรียน

Abstract

The objectives of this research article were to: 1) the desired characteristics of students in Amnuaywit Nakhon Pathom School, and 2) the development guidelines for desired characteristics

of students in Amnuaywit Nakhon Pathom School. This research is a mixed method research. The quantitative research, the population used in this study were 314 parents of elementary students in Amnuaywit Nakhon Pathom School. The sample size Determination Using Krejcie and Morgan Table. the sample group was 173 parents of elementary students in Amnuaywit Nakhon Pathom School. Research instruments employed were a questionnaire focusing on desired characteristics. Data analysis was conducted using frequency, percentage, arithmetic mean and standard deviation. The qualitative research, the key informants comprised 25 teachers in Amnuaywit Nakhon Pathom School and 12 parents of students in Amnuaywit Nakhon Pathom School. Research instruments employed were Semi-structured Interview and focus group discussions to address development guidelines for the desired characteristics of students in Amnuaywit Nakhon Pathom School. Data analysis was conducted using content analysis. The research findings were as follows: The desired characteristics of students in Amnuaywit Nakhon Pathom School were generally at a high level. Upon examining each aspect, six aspects were identified as being at a high level, while two aspects were at an average level. Ordered from highest to lowest mean, these aspects were: patriotism religion and monarchy, moral integrity, public-mindedness, active learning, appreciation of Thai culture, and disciplined behavior. The two average aspects included: commitment to work and sufficiency. 2)The development guidelines for desired characteristics of students in Amnuaywit Nakhon Pathom School suggested that schools should organize projects and activities aimed at instilling and reinforcing the eight desirable characteristics among learners. Furthermore, it was recommended that content and stories related to these eight desirable characteristics be integrated into the learning management of all subjects.

Keywords: The development guidelines, Desired characteristics, Student,

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติความมุ่งหมาย หลักการ และแนวการจัดการศึกษา ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพ กฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) นอกจากนี้ ยังบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารและ การจัดการศึกษาของเอกชน ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบาย และมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชน ในด้านการศึกษา การบริหารและการจัด

การศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12, 2563) การจัดการศึกษาจึงต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยต้องผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้นให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคุมไปในกระบวนการเรียน การสอน ตามความเหมาะสมในแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา โดยมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Desired Characteristics) เป็นลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35, 2563) ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน ได้กำหนดสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ และปฏิบัติได้ไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาแล้ว นอกจากจะมีความสามารถ ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดแล้ว จะนำไปสู่การมีสมรรถนะสำคัญ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ อีกด้วย ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดนั้นต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนาผ่านการจัดการเรียนรู้การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในลักษณะต่าง ๆ จนตกผลึกเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ที่กล่าวมาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ต่อการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนของครูผู้สอนภายในโรงเรียน

โรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม เป็นสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญ จัดการศึกษาในระดับปฐมวัย และระดับประถมศึกษา ที่ต้องจัดการศึกษาตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้บัญญัติไว้เช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ โดยจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้โดดเด่น เพื่อสร้างความไว้วางใจให้แก่ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน แต่การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการทั่วไป และการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ของผู้จัดการโรงเรียนตามภาระหน้าที่การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานบุคคล ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนของครู และที่สำคัญอย่างยิ่งคือการบริหารงานวิชาการ ซึ่งหากสามารถบริหารงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ก็จะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้ ทักษะกระบวนการต่าง ๆ ผู้เรียนมีสมรรถนะที่สำคัญ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ นำมาซึ่งชื่อเสียงของโรงเรียน ผู้ปกครองให้ความไว้วางใจส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน โรงเรียนสามารถดำรงอยู่ และพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยซึ่งรับหน้าที่บริหารงานคุณภาพของโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม ตระหนัก และให้ความสำคัญ ต่อกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะคุณภาพของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพ บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากร และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกันคิดร่วมกันปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น หากสามารถบริหารคุณภาพของสถานศึกษาได้บรรลุตามเป้าหมาย ย่อมส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จตามมาอย่างแน่นอน คุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญแท้จริง ที่จะบ่งชี้ว่าสถานศึกษาประสบผลสำเร็จในการบริหารโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม ได้ให้ความสำคัญต่อคุณภาพผู้เรียน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพราะหากผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ก็จะส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพในด้านอื่น

ๆ ได้อย่างง่ายดาย โดยโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม ได้กำหนดพันธกิจในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้เป็นข้อสำคัญ ประกอบกับ ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม ให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพราะหากผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ก็จะเป็นรากฐานให้คุณภาพผู้เรียนด้านอื่น ๆ มีพัฒนาการตามไปด้วยดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ จะเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และจะเป็นการกระตุ้นเตือนให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และร่วมมือกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 8 ประการ ได้แก่ 1) ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ด้านซื่อสัตย์สุจริต 3) ด้านมีวินัย 4) ด้านใฝ่เรียนรู้ 5) ด้านอยู่อย่างพอเพียง 6) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน 7) ด้านรักความเป็นไทย และ 8) ด้านมีจิตสาธารณะ ซึ่งมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม จำนวน 314 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม จำนวน 173 คน กำหนดขนาดของตัวอย่าง โดยใช้การเปิดตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie, R.V. & Morgan, D.W., 1970) จากประชากร 314 คน ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 173 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ มี 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม และตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert, Rensis, 1967) โดยกำหนดค่าคะแนนของแต่ละระดับ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยจัดการประชุมครู เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยนำส่งหนังสือถึงผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนอานวยวิทย์นครปฐม เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

4.3 ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ปกครอง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 173 คน โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ และอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

4.4 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามแล้วตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 173 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 การวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทย์นครปฐม ใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best, John W., 1970) ดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50 - 5.00 แสดงว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50 - 4.49 แสดงว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50 - 3.49 แสดงว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50 - 2.49 แสดงว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ในระดับน้อย

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00 - 1.49 แสดงว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทย์นครปฐม ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่

1.1 ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาโรงเรียนอานวยวิทย์นครปฐม จำนวน 25 คน ใช้สำหรับการสนทนากลุ่ม (focus group) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียน อานวยวิทย์นครปฐม

1.2 ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนอานวยวิทย์นครปฐม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ระดับชั้นละ 2 คน รวม 12 คน โดยกำหนดเกณฑ์ ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ เป็นผู้ปกครองนักเรียนที่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ และสมัครใจให้ข้อมูล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

2.1 ประเด็นการสนทนากลุ่ม (focus group) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทย์นครปฐม โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามในตอนที 3 มากำหนดเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่มครูโรงเรียน อานวยวิทย์นครปฐม จำนวน 25 คน

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามในตอนต้นที่ 3 มากำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 12 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (focus group) โดยดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดการประชุมครู เพื่อนัดหมาย และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ผู้วิจัยจัดเตรียมสถานที่ และอุปกรณ์ ในการดำเนินการสนทนากลุ่ม เช่น เครื่องบันทึกเสียง เอกสาร และสมุดบันทึก เป็นต้น 3) ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่มตามที่ได้นัดหมาย

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยดำเนินการ ดังนี้ 1) ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ 2) ผู้วิจัยจัดเตรียมสถานที่ และอุปกรณ์ในการดำเนินการสัมภาษณ์ เช่น เครื่องบันทึกเสียง สมุดบันทึก อาหารว่างและเครื่องดื่ม เป็นต้น 3) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามที่ได้นัดหมาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม ที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (focus group) ครูโรงเรียน อานวยวิทยนครปฐม และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนอานวยวิทย โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ โดยจำแนกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม จำนวน 173 คน จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และความสัมพันธ์กับนักเรียน โดยหาค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	32	18.50
- หญิง	141	81.50
2. อายุ		
- ไม่เกิน 30 ปี	19	10.98
- 30 - 40 ปี	70	40.46
- 41 - 50 ปี	67	38.73
- 50 ปีขึ้นไป	17	9.83
3. อาชีพ		
- รับจ้างทั่วไป	22	12.71
- ค้าขาย	28	16.18
- พนักงานเอกชน	32	18.50
- รับราชการ	12	6.93

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- พนักงานเอกชน	33	19.08
- ธุรกิจส่วนตัว	46	26.59
4. ระดับการศึกษา		
- ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	86	49.71
- ปริญญาตรี	80	46.24
- สูงกว่าปริญญาตรี	7	04.05
5. ความสัมพันธ์กับผู้เรียน		
- บิดา/มารดา	139	80.35
- ปู่/ย่า/ตา/ยาย	12	06.93
- ลุง/ป้า/น้า/อา	16	09.25
- อื่น ๆ	6	03.47

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 81.50 และเพศชาย จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 เมื่อพิจารณาอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 30 - 40 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 40.46 รองลงมาคืออายุ 41 - 50 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 38.73, อายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 10.98 และอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 09.83 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 49.71 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 46.24 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 04.05 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์กับผู้เรียน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นบิดามารดา จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 80.35 รองลงมา เป็นลุง ป้า น้า อา จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 09.25, เป็นปู่ ย่า ตา ยาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 06.93, และอื่น ๆ จำนวน 6 คน ร้อยละ 03.47 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยาคารปฐม

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยาคารปฐม โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยาคารปฐม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	4.33	0.39	มาก
2. ซื่อสัตย์สุจริต	4.06	0.56	มาก
3. มีวินัย	3.50	0.36	มาก
4. ใฝ่เรียนรู้	3.85	0.58	มาก
5. อยู่อย่างพอเพียง	3.23	0.73	ปานกลาง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	3.38	0.76	ปานกลาง
7. รักความเป็นไทย	3.78	0.70	มาก
8. มีจิตสาธารณะ	3.89	0.73	มาก
รวม	3.75	0.60	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, $S.D.=0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม อยู่ในระดับมาก 6 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานจากมากไปหาน้อย ดังนี้ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ($\bar{X}=4.33$, $S.D.=0.39$), รองลงมา ซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X}=4.06$, $S.D.=0.56$), มีจิตสาธารณะ ($\bar{X}=3.89$, $S.D.=0.73$), ใฝ่เรียนรู้ ($\bar{X}=3.85$, $S.D.=0.58$), รักความเป็นไทย ($\bar{X}=3.78$, $S.D.=0.70$), มีวินัย ($\bar{X}=3.50$, $S.D.=0.36$), มุ่งมั่นในการทำงาน ($\bar{X}=3.38$, $S.D.=0.76$), และอยู่อย่างพอเพียง ($\bar{X}=3.23$, $S.D.=0.73$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม

จากการสนทนากลุ่มครูโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม ในแต่ละด้านมีดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ควรจัดโครงการ/กิจกรรม เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เช่น โครงการวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ โครงการค่ายคุณธรรมจริยธรรม และกิจกรรมเด็กดีศรีอานวยวิทย เป็นต้น ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม ต่าง ๆ ที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และบูรณาการเนื้อหาสาระเรื่องราวเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีของชาติ ความสามัคคีปรองดอง ความเป็นไทย การปฏิบัติตามหลักศาสนา และการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา

2. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านซื่อสัตย์สุจริต ควรจัดโครงการ/กิจกรรม ส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต เช่น โครงการโรงเรียนสุจริต โครงการของหายได้คืน และกิจกรรมตามหาคนดีศรีอานวยวิทย เป็นต้น เสริมสร้างร่วมมือกับผู้ปกครองในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลระหว่างกัน และบูรณาการเนื้อหาสาระเรื่องราวเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม การยึดมั่นในความถูกต้อง ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา

3. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านมีวินัย ควรจัดโครงการ/กิจกรรม ส่งเสริมความมีวินัยให้แก่ผู้เรียน เช่น โครงการเสริมสร้างวินัยนักเรียน และกิจกรรมกำหนดข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียน เป็นต้น มีการจัดทำแนวปฏิบัติร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียนในการรักษาวินัย เสริมสร้างร่วมมือกับผู้ปกครองในการปลูกฝังวินัยให้แก่ผู้เรียน และบูรณาการเนื้อหาสาระเรื่องราวเกี่ยวกับการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา

4. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านใฝ่เรียนรู้ ควรจัดโครงการ/กิจกรรม เสริมสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เช่น โครงการรักการอ่าน โครงการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ และกิจกรรมประกวดโครงงาน เป็นต้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ และประสบการณ์จากภายนอก และบูรณาการเนื้อหาสาระเรื่องราวเกี่ยวกับความขยัน ตั้งใจเรียน เพียรพยายาม และการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน ในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา

5. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านอยู่อย่างพอเพียง ควรจัดโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างลักษณะนิสัยอยู่อย่างพอเพียงให้แก่ผู้เรียน เช่น โครงการออมทรัพย์ โครงการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต และกิจกรรมไม่เหลือทิ้งขว้าง เป็นต้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และบูรณาการเนื้อหาสาระเรื่องราวเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผน ป้องกันความเสี่ยง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา

6. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ควรจัดโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างนิสัยรักการทำงานให้แก่ผู้เรียน เช่น โครงการประกวดสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ โครงการแสดงผลงานนักเรียน และกิจกรรมจัดทำโครงงาน เป็นต้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงานที่เป็นระบบ การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น เผยแพร่ผลงานตัวอย่างที่สะท้อนความมุ่งมั่นในการทำงานจนประสบความสำเร็จ เพื่อให้เกิดเป็นแบบอย่างที่ดี และบูรณาการเนื้อหาสาระเรื่องราวเกี่ยวกับความตั้งใจ ความรับผิดชอบ ความขยัน ความพยายาม และอดทน ในการทำหน้าที่การทำงานให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา

7. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านรักความเป็นไทย ควรจัดโครงการ/กิจกรรมปลูกฝังอุปนิสัย และทัศนคติรักความเป็นไทยให้แก่ผู้เรียน เช่น โครงการประกวดมารยาทไทย โครงการวันภาษาไทยแห่งชาติ และกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่สำคัญต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดความรัก และหวงแหนประเทศชาติมากขึ้น และบูรณาการเนื้อหาสาระเรื่องราวเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในความเป็นไทย การอนุรักษ์สืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้อง และเหมาะสม ในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา

8. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านมีจิตสาธารณะ ควรจัดโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างนิสัยจิตสาธารณะให้แก่ผู้เรียน เช่น โครงการลูกเสือจิตอาสา โครงการความสัมพันธ์ชุมชน และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ทำความดี ช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม และ ชื่นชมผู้เรียนที่ประกอบคุณงามความดี เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในการมีจิตสาธารณะ และการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และบูรณาการเนื้อหาสาระเรื่องราวเกี่ยวกับการเป็นผู้เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม การรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน การอาสาช่วยเหลือสังคม การสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ ในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยาคารปทุม ผู้วิจัยพบว่า มีสาระสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยาคารปทุม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนอานวยวิทยาคารปทุม มีการกำหนดพันธกิจในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สร้างความตระหนักให้ผู้เรียนเห็นถึงคุณค่าความสำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยาคารปทุม มีการพัฒนา ติดตาม และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ มียังได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ชาตรี ตั้งอำพรตริพล ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนเซนต์คาเบรียล พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ชาตรี ตั้งอำพรตริพล, 2561) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา เกาสระคุ ที่ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาระบบการ

บริหารงานการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน (สุธิรา เกาสระคู, 2557) พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ด้านซื่อสัตย์สุจริต 3) ด้านมีจิตสาธารณะ 4) ด้านใฝ่เรียนรู้ 5) ด้านรักความเป็นไทย และ 6) ด้านมีวินัย ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้จัดโครงการ กิจกรรม และส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ปลุกฝังอุปนิสัยรักความถูกต้องซื่อสัตย์สุจริต จัดตั้งกองลูกเสือจิตอาสาพระราชทาน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา จัดการแข่งขันในกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ และร่วมมือกับผู้ปกครองในการปลูกฝังระเบียบวินัยให้นักเรียนเป็นประจำทุกปี จึงทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก 6 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาตรี ตั้งอำพรตริพลที่ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนเซนต์คาเบรียล พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านรักชาติ ศาสน์ ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านมีวินัย ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านรักความเป็นไทย และด้านมีจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมาก (ชาตรี ตั้งอำพรตริพล, 2561) และเมื่อพิจารณาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ที่อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน แสดงว่าโรงเรียนยังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ไม่เพียงพอเท่าที่ควร และอาจเป็นเพราะผู้เรียนอยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางการเงินดี และไม่ได้ดูแลการใช้จ่ายเงินของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ ผู้เรียนอาจมีความเหนื่อยล้า และเบื่อหน่ายการเรียน เนื่องจากในปีที่ผ่านมาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด 2019 โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ ประกอบกับ ผู้ปกครองต้องประกอบอาชีพนอกบ้าน ไม่มีเวลากำกับดูแลผู้เรียนเท่าที่ควร จึงเป็นเหตุให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านมุ่งมั่นในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ชาตรี ตั้งอำพรตริพล ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนเซนต์คาเบรียล พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านอยู่อย่างพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง (ชาตรี ตั้งอำพรตริพล, 2561) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศรา ตาปราบ ที่ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง (นริศรา ตาปราบ, 2565)

2. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม ในแต่ละด้านสามารถสรุปอภิปรายผลได้ ดังนี้ 1) ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ควรจัดโครงการ/กิจกรรม เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และบูรณาการเนื้อหาสาระเรื่องราวเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีของชาติ ความสามัคคีปรองดอง ความเป็นไทย การปฏิบัติตนตามหลักศาสนา และการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา 2) ด้านซื่อสัตย์สุจริต ควรจัดโครงการ และกิจกรรมส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต ร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลกับผู้ปกครองในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน และบูรณาการเนื้อหาสาระเรื่องราวเกี่ยวกับการยึดมั่นในความถูกต้อง ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา 3) ด้านมีวินัย ควรจัดโครงการ และกิจกรรมส่งเสริมความมีวินัยให้แก่ผู้เรียน จัดทำแนวปฏิบัติร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียนในการรักษาวินัย เสริมสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง ในการปลูกฝังวินัยให้แก่ผู้เรียน และบูรณาการเนื้อหาสาระเรื่องราวเกี่ยวกับการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา 4) ด้านใฝ่เรียนรู้ ควรจัดโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และบูรณาการเนื้อหาสาระ

เรื่องราวเกี่ยวกับความขยันตั้งใจเรียน เพียรพยายาม และการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน ในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา 5) ด้านอยู่อย่างพอเพียง ควรจัดโครงการ และกิจกรรมเสริมสร้างลักษณะนิสัยอยู่อย่างพอเพียงให้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และบูรณาการเนื้อหาสาระเรื่องราวเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา 6) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ควรจัดโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างนิสัยรักการทำงานให้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงานที่เป็นระบบ การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น เผยแพร่ผลงานตัวอย่างที่สะท้อนความมุ่งมั่นในการทำงานจนประสบความสำเร็จ เพื่อให้เกิดเป็นแบบอย่างที่ดี และบูรณาการเนื้อหาสาระเรื่องราวเกี่ยวกับความความตั้งใจ ความรับผิดชอบ ความขยัน ความพยายาม และอดทน ในการทำหน้าที่การทำงานให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา 7) ด้านรักความเป็นไทย ควรจัดโครงการ กิจกรรมปลูกฝังอุปนิสัย และทัศนคติรักความเป็นไทยให้แก่ผู้เรียน จัดปายนิเทศเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่สำคัญต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดความรัก และหวงแหนประเทศชาติมากขึ้น และบูรณาการเนื้อหาสาระเรื่องราวเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในความเป็นไทย การอนุรักษ์สืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้อง และเหมาะสม ในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา และ 8) ด้านมีจิตสาธารณะ ควรจัดโครงการ กิจกรรมเสริมสร้างนิสัยจิตสาธารณะให้แก่ผู้เรียน ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่กระทำความดี ช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม และชื่นชมผู้เรียนที่ประกอบคุณงามความดี เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในการมีจิตสาธารณะ และการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และบูรณาการเนื้อหาสาระเรื่องราวเกี่ยวกับการเป็นผู้เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม การรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน การอาสาช่วยเหลือสังคม การสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ ในการจัดการเรียนรู้ ทุกรายวิชา สอดคล้องกับ ชาญวิทย์ หมุนอุดม ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเมืองกลางประชานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเมืองกลางประชานุกูล ประกอบด้วย 1) เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยแทรกในกระบวนการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านโครงการ และ 4) เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน (ชาญวิทย์ หมุนอุดม, 2565) และสอดคล้องกับ สนธยา สำรวผล ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน (สนธยา สำรวผล, 2562) และสอดคล้องกับ สุธีรา เกาสระคุ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พบว่า การพัฒนาระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การสร้างความตระหนัก การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การนำไปประยุกต์ใช้ และการประเมินผล (สุธีรา เกาสระคุ, 2557)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านมุ่งมั่น ในการทำงาน มีค่ามัธยฐานคณितอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ที่มีค่ามัธยฐานคณิตอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ดังนี้ 1) โรงเรียนควรนำแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ได้จากการวิจัยนี้ ไปจัดพิมพ์เผยแพร่ให้คณะครู และผู้ปกครอง นักเรียนทราบ เพื่อประสานความร่วมมือกันพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 2) โรงเรียนควรนำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนงานโครงการและกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในปีการศึกษาต่อ ๆ ไป 3) โรงเรียนควรปลูกฝังอุปนิสัยให้ผู้เรียนใช้จ่ายอย่างประหยัด และการเก็บออมเงิน ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เช่น จัดโครงการกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน โครงการค่ายผู้นำอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมประหยัดน้ำประหยัดไฟ เป็นต้น และ 4) โรงเรียนเสริมสร้างอุปนิสัยให้ผู้เรียนมีความขยันพากเพียร มุ่งมั่นในการทำงาน เช่น การส่งเสริมให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนเองให้สูงขึ้น จัดกิจกรรมนำเสนอประวัติชีวิตผู้ที่ประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ และการเสริมสร้างกำลังใจให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองที่สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชาญวิทย์ หมุนอุดม. (2565). การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเมืองกลางประชานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์, 7(1), 103-114.
- ชาติรี ตั้งอัมพรตรีพล. (2561). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนเซนต์คาเบรียล. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 9(2). 68 - 82.
- นริศรา ตาปราบ. (2565). รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนจังหวัดชัยภูมิ. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 6(3). 548-565.
- สนธยา สำรวผล. (2562). แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วารสารวิชาการแสงอีสาน, 16(2), 178-191.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. (2563). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. เรียกใช้เมื่อ 29 สิงหาคม 2565 จาก <http://www.sea12.go.th/spv/index.php/-2542->
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35. (2563). คู่มือการใช้แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สำหรับครูผู้สอนโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ระดับมัธยมศึกษาและโครงการโรงเรียนประชารัฐ. เรียกใช้เมื่อ 29 สิงหาคม 2565 จาก http://www.sesalpglpn.go.th/wp-content/uploads/2020/11/manual_school_tumbon_2.pdf

สุธิรา เกาสระคู. (2557). การพัฒนาระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

Best, John W. (1970). Research in Education. New York: Prentice, Inc.

Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational
and Psychological Measurement, 30(1970), 607-610.

Likert, Rensis. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale, in Reading in Attitude Theory
and Measurement. Fishbein, Martin, Ed. New York : Wiley & Son.